

Tabell C-k

Saker med særskild fordeling for kommunane 2024

Følgjande saker er gitt ei særskild fordeling innanfor innbyggjartilskotet i 2024:

Kol.	Sak	Beløp i 1000 kr
1	Inndelingstilskot	1 504 264
2	Trekk Nannestad og Ullensaker	-19 350
3	Helsestasjons- og skulehelseteneste	1 069 907
4	Korreksjon, barnevern Oslo kommune	-200 610
5	Kompensasjon for endringar i regelverket for eigedomsskatt	268 600
6	Differensiert arbeidsgjevaravgift, endringar	-3 148
7	Kompensasjon ansvarsovertaking barnevernet	968 022
8	Gratis barnehage i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms	151 871
9	Grunnskuletilskot	1 327 614
10	Trekk for Råde og Våler, innbyggjartal	-14 897
11	Kompensasjon for gradert basiskriterium	100 000
12	Redusert maksimal foreldrebetaling i barnehage, sentralitetszone 5 og 6	72 340
13	Sum	5 224 613

For fleire av sakene er beløpet frå 2023 prisjustert med anslått pris- og lønnsvekst frå 2032 til 2024 (kommunal deflator). Den kommunale deflatoren for 2024 er anslått til 4,3 prosent.

Kolonne 1 – Inndelingstilskot

Inndelingstilskotet er ei kompensasjonsordning for kommunar som slår seg saman og skal kompensere kommunane for ein reduksjon i rammetilskotet som følgje av samanslutninga. Inndelingstilskotet kompenserer for bortfall av basistilskot og ein eventuell netto nedgang i distriktstilskot. To kommunar som har slått seg saman vil få eit basistilskot på same måte som andre kommunar i utgiftsutjamninga, mot to basistilskot før samanslåinga. Den samanslåtte kommunen blir difor kompensert gjennom inndelingstilskotet for bortfall av eit basistilskot. Dersom ein samanslått kommune får mindre i distriktstilskot enn kommunane ville fått kvar for seg, blir kommunen gjennom inndelingstilskotet kompensert for differansen mellom det den samanslåtte kommunen får og det dei ville fått kvar for seg.

Inndelingstilskotet blir gjeve frå det året samanslåinga trer i kraft. Kommunane får fullt tilskot i 15 år, før det deretter blir trappa gradvis ned over fem år. For kommunar som slo seg saman i perioden 2014–2017 (kommunereforma) blir inndelingstilskotet rekna ut frå gjeldande inntektssystem i 2016.

I 2024 får 52 kommunar inndelingstilskot. Som følgje av nedtrappinga av inndelingstilskotet mottok ikkje lenger Bodø kommune inndelingstilskot i 2024, tilskotet til Aure og Vindafjord er redusert til 20 prosent og tilskotet til Kristiansund er redusert til 60 prosent av fullt tilskot. Tilskotet til Ålesund kommune er redusert som følgje av at Haram kommune igjen vert eigen kommune frå 1. januar 2024.

Inndelingstilskotet i 2024 er prisjustert med kommunal deflator.

Kolonne 2 – Trekk Nannestad og Ullensaker

Nannestad og Ullensaker fekk i perioden 1993–2008 finansieringsbistand i form av skjønsmidlar i samband med etableringa av Oslo Lufthamn, Gardermoen. Totalt har kommunane motteke 735,5 mill. kroner, der 387 mill. kroner skal betalast tilbake i 20 like store avdrag frå og med 2009. Dette blir gjort ved eit trekk i rammetilskotet til Nannestad og Ullensaker på høvesvis 7,43 og 11,92 mill. kroner årleg t.o.m. 2028. Trekket blir ikkje prisjustert.

Kolonne 3 – Helsestasjons- og skulehelseteneste

Sidan 2014 er det løyvd midlar til helsestasjons- og skulehelsetenesta via rammetilskotet, fordelt med ei særskilt fordeling. For 2024 er det beløpet til fordeling i 2023 prisjustert med kommunal deflator, og ytterlegare auka med 40 mill. kroner i 2024. Det samla beløpet utgjer derfor til saman 1 069,9 mill. kroner. Midlane er fordelt til kommunane basert på talet på innbyggjarar i alderen 0–19 år, med eit minstenivå på 100 000 kroner per kommune.

Kolonne 4 – Korreksjon barnevern, uttrekk Oslo kommune

Dei seinare åra har kommunane fått eit større ansvar for medfinansiering for det statlege barnevernet, og det er lagt inn ein auke i rammetilskotet til kommunane for å kompensere kommunane for dette. Desse midlane er i hovudsak fordelt etter kostnadsnøkkelen for barnevern.

Endringar i den kommunale medfinansieringa av det statlege barnevernet gjeld ikkje Oslo kommune, som òg har ansvaret for den statlege delen av barnevernet i Oslo. Sidan det ikkje er teknisk mogleg å halde Oslo kommune utanfor fordelinga av midlane etter kostnadsnøkkelen blir rammetilskotet til Oslo kommune korrigert for dette, slik at Oslo skal gå i null på desse endringane.

Korreksjonen for Oslo kommune i 2024 består av tre ulike saker:

- Auka kommunal medfinansiering av det statlege barnevernet frå 2015, jf. tabell C i Grønt hefte for 2015. Det berekna uttrekket i 2015 er prisjustert for 2024.
- Barnevernsreforma frå 2022, jf. tabell C-k i Grønt hefte for 2022. Det berekna uttrekket i 2022 er prisjustert for 2024.
- Ytterlegare kompensasjon som følgje av barnevernsreforma i 2023, jf. tabell C-k i Grønt hefte for 2023.
- Det berekna uttrekket i 2023 er prisjustert for 2024.

Kolonne 5 – Kompensasjon for endringar i regelverket for eigedomsskatt

I statsbudsjettet for 2019 vart det satt av 71 mill. kroner til å kompensere kommunar som får reduserte inntekter som følgje av at dei ikkje lenger kunne krevje inn eigedomsskatt på produksjonsutstyr og -installasjonar. I 2019 var kompensasjonen ein del av skjønstilskotet. I 2020 vart kompensasjonen auka til 143 mill. kroner, og flytta over til innbyggjartilskotet (tabell C). I åra 2021–2023 vart kompensasjonen gradvis auka opp til 237,2 mill. kroner. I 2024 er kompensasjonen 268,6 mill. kroner.

Kompensasjonen blir berekna på grunnlag av kommunane si rapportering av skattegrunnlaget for dei aktuelle eigedomane for 2018 og 2019, kopla saman med

skattesatsen som kommunane rapporterte inn til KOSTRA. Kommunane er kompenserte fullt ut utover ein gitt eigendel per innbyggjar. Eigendelen i 2024 er om lag 539 kroner per innbyggjar.

Kolonne 6 – Gradvis innføring av endringar i differensiert arbeidsgjevaravgift

Frå 1. januar 2022 gjeld nytt verkeområde for differensiert arbeidsgjevaravgift (DA), med endringar i soner for 14 kommunar, medrekna gamle kommunar som er del av nye kommunar. Kvar einskild kommune som fekk endra avgiftssats i 2022 fekk full kompensasjon eller trekk i rammetilskotet i 2022, basert på korleis avgiftsendringa slår ut. Nytt avgiftsnivå blir etter det fasa inn ved at kompensasjonen eller trekket blir trappa ned over seks år, som er i samsvar med ny periode for DA-ordninga.

Kompensasjonen eller trekket i 2022 er prisjustert i 2024 og deretter satt til 4/6 av den prisjusterte kompensasjonen eller trekket i 2022.

Kolonne 7 – Kompensasjon for ansvarsovertaking i barnevernet

Frå 2022 er det innført ein barnevernsreform, som mellom anna gir kommunane auka fagleg og økonomisk ansvar. Som kompensasjon for det auka finansielle ansvaret, ble rammetilskotet til kommunane auka med 1 310 mill. kroner i 2022 og med 498 mill. kroner i 2023. Kompensasjonen i 2024 er prisjustert med kommunal deflator.

Kompensasjonen skal på sikt fordelast etter kostnadsnøkkelen for barnevern i sin heilskap. For å redusere risikoen for den einskilde kommune er det lagt opp ein overgangsperiode på tre år. I 2022, 2023 og 2024 vil difor halvparten av kompensasjonen bli fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnevern, mens halvparten blir fordelt særskilt etter bruken av barnevernstiltak før reforma (basert på regnskapsåret 2020).

Det auka ansvaret for barnevernet er eit ansvar Oslo allereie har. Oslo kommune får derfor ikkje kompensasjon som følgje av det auka finansieringsansvaret for dei andre kommunane i landet, jf. kolonne 4.

Kolonne 8 – Gratis barnehage i tiltakssona i Finnmark og Nord-Troms

Frå 1. august 2023 er det innført gratis barnehage for 1-5 åringar i tiltakssona i Finnmark og Nord-Troms. Som kompensasjon ble rammetilskotet auka med 77,2 mill. kroner i 2023. For 2024 er det samla beløpet prisjustert med kommunal deflator og auka ytterlegare med 71,3 mill. kroner på grunn av at tiltaket får heilårsverknad frå og med 2024. Den samla kompensasjonen er justert for at maksimalprisen i barnehage er redusert for alle kommunar frå og med hausten 2024. Det samla beløpet utgjer 151,9 mill. kroner i 2024. Midlane er fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage, til dei aktuelle kommunane.

Kolonne 9 – Grunnskoletilskot

I 2022 vart det innført eit nytt tilskot på 500 000 kroner per kommunale grunnskole i kommunen. Tilskotet blir gitt med ei særskild fordeling basert på tal over grunnskolar i kommunane i skoleåret 2022/2023.

Satsen er prisjustert i 2024, og er 541 317 kroner per grunnskole.

Kolonne 10 – Trekk på grunn av høgt innbyggjartal

I utrekninga av innbyggjartilskotet til den einskilde kommune i 2024 blir det nytta innbyggjartal per 1. juli 2023, henta frå folkeregisteret. På grunn av situasjonen med mottak av flyktningar frå Ukraina til transittmottak i kommunen, har kommunane Råde og Våler (i Viken) eit for høgt registrert innbyggjartal per 1. juli. Råde og Våler hadde hhv. 232 og 40 personer folkeregistrert på asylmottak i kommunen, som ikkje skal ha varig opphald i kommunen. Innbyggjartilskotet til Råde og Våler er derfor korrigert for dette. Korreksjonen er lik gjennomsnittleg innbyggjartilskot, multiplisert med talet på personar som ikkje skal ha varig opphald i kommunen, og gjev ein korreksjon på 7,1 mill. for Råde og 1,2 mill. for Våler. I 2024 påverkar og dette berekninga av veksttilskotet for Råde og Våler kommunar, og gir eit for høgt veksttilskot til desse kommunane. Det er derfor lagt inn ein korreksjon for dette på hhv. 5,6 mill. kroner for Råde og 0,9 mil. kroner for Våler kommune.

Kolonne 11 – Kompensasjon for tap på gradert basiskriterium

I 2017 ble det innført ei differensiering av kompensasjonen for smådriftsulemper på kommunenivå i utgiftsutjamninga, gjennom gradert basiskriterium. Regjeringa vil vurdere utforminga av basiskriteriet i forbindelse med den heilskaplege gjennomgangen av inntektssystemet for kommunane. Med dagens gradert basiskriterium er det i dag mange kommunar som mottok eit lågare beløp gjennom utgiftsutjamninga enn dei ville fått utan denne graderinga av kriteriet.

I 2024 blir det foreslått å fordele 100 mill. kroner til dei kommunane som tapar mest på modellen for gradert basiskriterium. Kompensasjonen går til kommunar som i 2024 har netto tap på meir enn 300 kroner per innbyggjar på graderinga, og kommunane blir kompenserte for om lag 1/3 av tapet utover 300 kroner per innbyggjar. Kompensasjonen er eittårig og utgjør til saman 100 mill. kroner i 2024.

Kolonne 12 – Redusert maksimal foreldrebetaling i barnehagen i kommunar i sentralitetssone 5 og 6

Frå 1. august 2024 blir den maksimale foreldrebetalinga redusert til 1 500 kroner per månad i kommunar i sentralitetssone 5 og 6. Som følge av dette blir rammetilskotet auka med 72,3 mill. kroner, som blir fordelt særskilt til kommunane i sentralitetssone 5 og 6 (utanfor tiltakssona i Finnmark og Nord-Troms). Midlane er fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage, til dei aktuelle kommunane.

Kolonne 13 – Sum saker med særskild fordeling

Summen av kolonnane 1–12. Talet er nytta i tabell 2-k, kolonne 3. Midlane er lagde inn i innbyggjartilskotet, og er i hovudsak haldne utanfor i utrekninga av inntektsgarantiordninga.